

pokoutně opatřena. — Pletichy takové jsou ovšem samy o sobě jen správním přestupkem, stávají se však přečinem trestným dle § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě, jsou-li spojeny se způsobilostí, stupňovati cenu předmětu. Způsobilost tuto a vědomí stěžovatelovo o ní nalézací soud bezvadně zjistil, ba zjistil nad to, že cena pečiva byla skutečně stupňována o zisk stěžovatelův a zisk jeho dodavatelky, nehledě k tomu, že již nákupní cena stěžovatelova byla značně vyšší než shora zmíněné nejvyšší ceny pro pečivo z tuzemské mouky. Že stěžovatel vyhověl potřebě a přání svých zákazníků, bylo pohnutkou jeho činnosti, ale nevylučuje shora zmíněné, trestným činem předpokládané vědomí, a je proto pro otázku trestnosti bez významu. Stěžovatel nevyhověl všeobecné potřebě, nýbrž vyhověl jen potřebě obmezeného kruhu spotřebitelů, kterým se dostalo vydatnějšího zásobování než ostatním, čímž projevil spolučinnost při jednání, které poškozovalo zájmy veškerého spotřebitelstva, kdyžť pokoutným nákupem mouky, k bezprávné výrobě bílého pečiva zpracované, zmenšily se zásoby mouky, kterých mělo býti výkupem pro obilní ústav a rozdělením příslušnými úřady použito k stejnoměrnému, naléhavějšímu zásobení všeho obyvatelstva chlebem a moukou. Okolnost, že jiný obchodník by byl koupil a prodával pečivo, kdyby je nebyl koupil stěžovatel, není nalézacím soudem zjištěna a byla by bezvýznamná, neb poslušnosti vůči zákonu nesproštuje obava nebo jistota, že jiné osoby jednají v témže směru bezprávně. Tím jest prokázána nejen bezdůvodnost důvodu zmatečnosti č. 9 lit. a), nýbrž i č. 10 § 281 tr. ř.

Čís. 765.

Opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé podle § 54 ústavní listiny ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. o změně některých ustanovení trestního práva.

Trestem »ztráty svobody« v § 6 jsou míněny veškeré druhy žaláře a vězení.

Šem 6 nebyla stanovena nová trestní sazba.

(Rozh. ze dne 11. března 1922, Kr I 954/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 23. června 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II c) tr. zák. a odmítl v neveřejném zasedání odvolání obžalovaného z téhož rozsudku, pokud jím byl podle § 178 I tr. zák. s použitím §§ 54 a 55 tr. zák. odsouzen do těžkého žaláře na dva měsíce, zotřeného měsíčně dvěma tvrdými lůžky.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného dovozuje z důvodu čís. 11 § 281 tr. ř., že nalézací soud — samosoudce, vyměřiv trest těžkým žalářem na dobu 2 měsíců a zotřiv jej nad to měsíčně dvěma tvrdými lůžky, vykročil z mezí své trestní pravomoci, jelikož dle ustanovení § 6 opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n.

lze uložit pouze prostou a jednoduchou ztrátu svobody, t. j. při přečinech prosté vězení a při zločinech jednoduchý žalář. Stížnost je na omylu; náhled jí hájený odporuje jak doslovu, tak i účelu zmíněného ustanovení. Slovy: »Trest ztráty svobody«, »trest na svobodě« míní citované opatření stejně jak ostatní zákony veškeré druhy žaláře a vězení na rozdíl od jiných způsobů trestu, zejména trestu na penězích. Tak ustanovují zejména poslední odstavec §§ 1 a 2 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n., že s trestem na svobodě může býti spojen trest na penězích, ač v předcházejících odstavcích těchto paragrafů stanoven je trest těžkého žaláře. Zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. (§§ 1, 10, 19), zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. (§ 7 (2), a zákon ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. (§§ 8, 10 (1), užívají slov trest na svobodě v takové souvislosti, že dlužno v nich spatřovati úhrnné označení obojího druhu jak žaláře, tak vězení; §§ 12, 13 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. mluví o potrestání aspoň 5letým trestem na svobodě, nejnižší hranici pět let vykazují však trestní sazby zákonem ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. stanovené jen, znějí-li na těžký žalář (srovnej §§ 7 (4), 8 (4), 11 (2). Předpisy § 7 (5) a § 8 (5) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., že vedle trestu na svobodě jest uložiti trest peněžitý, týkají se čtvrtých odstavců těchto §§, kde stanoven je těžký žalář. Stejně stanoví i druhé odstavce §§ 2, 3 zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., že vedle trestu na svobodě může býti uložen trest na penězích dle různých sazeb pro přestupek, přečin a zločin, kdežto dle prvního odstavce § 2 uložiti jest na přestupek a na přečin trest vězení, na zločin pak trest jednoduchého nebo těžkého žaláře a rovněž v prvním odstavci § 3 stanoven je trest jednoduchého nebo těžkého žaláře. Nemůže býti tedy pochybnosti o tom, že zákonodárce důsledně užívá slov »trest na svobodě« a »trest ztráty na svobodě« jakožto souhrnného označení všech druhů trestu, s nimiž spojena je ztráta svobody, tedy také těžký žalář a tuhé vězení. Z důvodové zprávy vlády k opatření Stálého výboru N. S. ze dne 6. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. vyplývá, že účelem stanovení § tohoto opatření bylo výhradně, ulehčiti přetíženým sborovým soudům trestním, nikoliv změnití materiální právo trestní stanovením nové trestní sazby pro trestné činy, které, náležejíce ku příslušnosti sborového soudu první stolice, se mají projednávat před samosoudcem; taková nová trestní sazba byla — pro činy tam uvedené — stanovena jen v §§ 1 a 2, poněvadž bylo změny materiálního práva trestního zapotřebí, aby tyto činy po případě mohly býti odňaty právomoci poroty, před níž dle dosavadního práva (poslední odstavec čl. VI. zákona ze dne 23. května 1873, čís. 119 ř. zák.) výhradně příslušely. Změna materiálního práva trestního o trestních sazbách tedy §em 6 zmíněného opatření nenastala; samosoudci je v trestních věcech, jím projednávaných, vyměřiti trest dle zákonů jinak platných, zejména též i při zostření jich, nahrazení delšího trvání trestu vedlejšími tresty; jediným jeho omezením je dle § 7 (2) zmíněného opatření, že nesmí jako hlavní trest uložiti ztrátu na svobodě vyšší 6 měsíců. Vyměřil-li tedy samosoudce trest dle správné sazby § 178 tr. zák., zostřil-li při tom těžký žalář, v § 178 tr. zák. stanovený, dle § 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 131 ř. z. (§ 19 tr. zák.) a po případě též proto, že použil §u 55 tr. zák., dvěma tvrdými lůžky měsíčně, nevykročil tím z mezí své moci trestní. Dovolává-li se stížnost

dále téhož důvodu zmatečnosti proti výroku, kterým nalézací soud vyslovil ztrátu práva volebního, jest ji odkázati na ustanovení § 283 tr. ř. (ve znění dle čl. I. § 1 zákona ze dne 15. května 1919, čís. 263 sb. z. a n.), dle něhož se připouští jedině odvolání do výroku, že čin byl spáchán z pohrutek nízkých a nečestných a že nastává ztráta práva volebního. Zmateční stížnost takto neodůvodněnou bylo zavrhnouti.

Obžalovaný se odvolal především z výroku o trestu a žádal jeho snížení, pokládaje odvolání toto z důvodů uvedených již ve zmateční stížnosti za přípustné, zejména pak z toho důvodu, že § 6 Opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. obsahuje novou trestní sazbu. Odvolání nemá však pravdu. § 7 tohoto opatření ustanovuje, že samosoudce projedná věc podle ustanovení, platných pro řízení před sborovými soudy první stolice. Ustanovení toto má sice — jak jest zřejmo z druhé věty odstavce prvního tohoto §u, na zřeteli jenom provedení hlavního přelíčení, přes to však dlužno z něho usuzovati, že i jinak zůstávají v platnosti ustanovení trestního řízení, která se dotýkají řízení před sborovými soudy první stolice, a tedy také ustanovení o opravných prostředcích. Vyplývá to jasně z důvodové zprávy, ve které se praví, že na řízení samostatném, správně patrně samém, osnova nic nemění, neboť se věc projedná podle ustanovení, platných pro řízení před soudy sborovými první stolice, čímž je také zůstavena obžalovanému možnost, dáti si přezkoumati věc nejvyšším soudem. Pro přípustnost odvolání jsou tedy směrodatny podmínky § 283 tr. ř. Jest tedy odvolání přípustno, v neprospěch obžalovaného, když samosoudce, použiv při výměře trestu mimořádného zmírňovacího práva nebo práva přeměňovacího, uložil trest pod nejnižší zákonnou sazbou, nebo v jeho prospěch, vyměřil-li trest v mezích zákonné sazby. Podle odvolatelova názoru, že v tomto případě, kdy samosoudce vyměřil trest na dva měsíce těžkého žaláře, jest odvolání přípustno, byla by tedy v § 6 zmíněného opatření Stálého výboru obsažena nová sazba trestní pro zločin krádeže speciálně, a pro veškeré trestné činy před samosoudcem souzené vůbec, která nemá dolní hranice, končí však nejvýše šestiměsíčním trestem na svobodě. Takto bylo by bývalo opatření Stálého výboru změnilo značnou řadu ustanovení trestního zákona, kde trest buď vůbec nedosahuje 6 měsíců (na př. přečiny §§ 282, 283, 284 tr. zák.), neb kde tento trest jest vůbec nejvyšší sazbou (na př. přečin § 279, 280 tr. zák.). Ustanovení § 6 zmíněného opatření neobsahuje nic takového a nemělo také nic takového obsahovati. Účelem bylo — jak již svrchu při zmateční stížnosti bylo řečeno — uleviti soudům a nikoliv zhoršiti postavení obžalovaného. V těchto případech jest tedy nyní stav týž, jako byl před vydáním zmíněného opatření, a změna nastala jenom potud, že obžalovaný stojí před jediným členem sborového soudu místo před sborovým soudem první stolice. V těchto případech náleží jmenované trestné činy před samosoudce již podle ustanovení § 6, poněvadž státní zástupce nemůže v obžalovacím spise učiniti ani prohlášení, že žádá trest vyšší, nežli jest v zákoně ustanoven (§ 207 čís. 3 tr. ř.). Při ostatních trestních činech, kde trestní sazba převyšuje skutečně 6 měsíců, naskytá se ovšem otázka, zda § 6 opatření zmíněného ustanovil novou sazbu trestní, či zda takto omezil pouze trestní pravomoc samosoudcovu. Slova zmíněného opatření nasvědčují správnosti tohoto

poslednějšího názoru. § 1—5 zmíněného opatření mluví o trestní sazbě, což — jak již při vyvrácení zmateční stížnosti bylo podotčeno — má původ svůj v tom, že šlo o to, aby byl po případě odňat důvod pro příslušnost porotního soudu. Zde tedy běží o novou trestní sazbu, a přípustnost odvolání řídí se zase sazbou v těchto §§ uvedenou. Nepřípustno jest odvolání obžalovaného teprve tenkrát, když byl trest vyměřen pod sazbou těchto §§. V § 6 zmíněného opatření není již řeči o trestní sazbě, nýbrž praví se, aby trestný čin, který náleží k příslušnosti sborového soudu první stolice, byl přikázán k rozsouzení jedinému členu tohoto soudu, jako samosoudci, jestliže veřejný obžalobce navrhnul ve spise obžalovacím pro všechny obviněné jako hlavní trest ztrátu svobody do 6 měsíců, pokud se týče trest na penězích sám o sobě, nebo ve spojitosti s právě vytknutým trestem na svobodě. Také § 7 zmíněného opatření nemluví o trestní sazbě. Stejně mluvy používá se i v § 8, který v posledním odstavci rovněž mluví jen o obdobných podmínkách uvedených v § 6 a 7 zmíněného opatření, ačkoliv v předešlých odstavcích používá výrazu »trestní sazba«. Nasvědčuje konečně nezměněným sazbám trestním i ustanovení § 3 zmíněného Opatření, které výslovně mluví o použití § 54 a 55 tr. zák., což se dá vysvětliti tím, že byla by bývala pochybnost, zda soud může snížit trestní sazbu šem 1 a 2 zmíněného opatření nově zavedenou, která přece sama o sobě již znamenala snížení trestu. U samosoudce nebylo již potřebí zvláštního vytknutí, že může použití § 54 a 55 tr. zák., poněvadž se na trestních sazbách při činech, samosoudci přidělených, ničeho nezměnilo a použití § 54 a 55 tr. zák. vyplývalo již z věci samé. Z toho tedy jde, že u trestných činů, u nichž trestní sazba převyšuje 6 měsíců, záleží změna právě jenom v tom, že jsou souzeny jedním členem sborového soudu první stolice, omezeným v trestní pravomoci, nikoliv však v tom, že by § 6 ustanovoval zcela všeobecnou novou trestní sazbu. Tato zásada vyhovuje účelu zmíněného opatření, aby se soudům ulevilo, a nepoškozuje nikterak obžalovaného, jemuž se přece dostalo záruky pro řízení před samosoudcem právě v tom, že trestní pravomoc samosoudcova byla omezena a že bylo uloženo, aby byl po případě zřízen obžalovanému obhájce k podání odporu. Byl-li tedy obžalovanému vyměřen trest dvouměsíčního těžkého žaláře, byl tento trest uložen pod nejnižší zákonnou sazbou § 178 tr. zák., a odvolání obžalovaného jest nepřípustno a bylo proto odmítnuto.

Čís. 766.

Přechin dle § 305 tr. zák. jest dokonán, předsevzal-li pachatel čin, objektivně způsobilý přivoditi nebezpečí v § tom zmíněná, aniž je zapotřebí, by nebezpečí bylo skutečně přivoděno.

(Rozh. ze dne 11. března 1922, Kr II 203/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 18. února 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přechinem podle § 305 tr. zák. — mimo jiné z těchto